

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 556/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om kostnaderna för de personer som tagits hem från lägret al-Hol

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 556/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Sanna Antikainen /saf:

Uppgifterna i olika nyhetskällor om hur många som hämtats hem från lägret varierar: enligt Yle har 35 finländare hämtats hem och enligt Verkkouutiset uppgår antalet sammanlagt till 34, så hur många har i själva verket hämtats hem,

varför användes skattebetalarnas pengar till att transportera personer som frivilligt flyttat till det ”kalifat” som grundats av den internationella terroristorganisationen till Finland,

varför har det inte ansetts skäligt att till fullt belopp återkräva kostnaderna för återresan till följd av deras resa som stöder terrorism,

hur stora och hurdana kostnader har de som återvänt till Finland föranlett efter återkomsten, har vuxna personer som återvänt till Finland fortsatt jihadistisk verksamhet i Finland och/eller på nätet och utgör de eller en del av dem ett säkerhetshot enligt skyddspolisén,

vad består kostnaderna för att hämta hem personerna till Finland av närmare specificerat och har till exempel andra än reguljärflyg använts för resorna,

har kostnaderna kunnat krävas in till fullt belopp av de personer som återvänt (om personerna har beviljats betalningstider, har dessa iakttagits och om inte, har indrivningsåtgärder vidtagits) eller är det i sista hand samhället som måste stå för kostnaderna och

har man vid hemtransporterna från al-Hol i fråga om ansvar och kostnadsfördelning förfarit på samma sätt som i tidigare fall där man varit tvungen att evakuera finska medborgare i krissituationer, och om inte, varför har man i denna situation avvikit från de tidigare verksamhetsmodellerna?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Den rättsliga grunden för att bistå finländska barn som hållits i lägret al-Hol i Syrien har utretts grundligt. Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses när det är möjligt. Detta gäller i synnerhet barn som är finska medborgare. Enligt artikel 3 i konventionen om barnets rättigheter (FördrS 60/1991) ska barnets bästa komma i främsta rummet i all myndighetsverksamhet.

FN:s kommitté för barnets rättigheter publicerade den 12 oktober 2022 ett avgörande i ett klagomål mot Finland som gäller finländska barn i lägret al-Hol i nordöstra Syrien. Kommittén anser i sitt avgörande att Finland har brutit mot artikel 6.1 (rätt till livet) och artikel 37 a (förbud mot tortyr och grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning) i konventionen om barnets rättigheter.

Kommittén konstaterar att Finland har kapacitet att skydda barnen genom att vidta åtgärder för att repatriera dem eller erbjuda dem konsulärt bistånd. De påståenden om förhållandena i lägret al-Hol som kunnat bevisas, till exempel bristen på mat och vatten, utgör omedelbara och förutsebara hot mot alla barns liv. Enligt kommittén har Finland försummat att skydda barnen vilket är en kränkning av barnets rätt till livet. Kommittén anser vidare att den långvariga interneringen av barnen under livshotande förhållanden, i synnerhet bristen på hälsovård, mat, vatten, sanitetsutrymmen och utbildning, innebär grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning som avses i konventionen.

Enligt kommitténs avgörande är Finland skyldigt att ge de klagande och de utsatta barnen skälig ersättning för de kränkningar de utsatts för. Finland är också skyldigt att förhindra att liknande kränkningar upprepas i framtiden. Finland bör skyndsamt vidta positiva åtgärder för att repatriera alla barn och stödja varje barns integration och vidarebosättning i hemlandet. Finland bör omedelbart vidta fler åtgärder för att minska hoten mot de barns liv och utveckling som befinner sig i nordöstra Syrien.

Sammanlagt 35 av de barn och kvinnor som funnits i lägret al-Hol har hämtats hem: 26 barn och nio vuxna kvinnor. De kumulativa kostnaderna för hela operationen från och med 2019 uppgår för närvarande till cirka 560 000 euro, vilket utrikesministeriet har informerat om i oktober 2022.

Utrikesministeriet eller finska staten står inte för kostnaderna för att hämta hem medborgare. Enligt lagen om konsulära tjänster kan kunden av grundad anledning ges en återbetalningsförbindelse som är direkt utsökbar. I dessa fall kräver utrikesministeriet in kostnaden för kundens egen biljett, resedokument och andra personliga resekostnader eller en motsvarande kalkylerad kostnad till fullt belopp.

Inga indirekta myndighetskostnader tas ut av medborgarna. Samma förfarande har tillämpats i alla finländska evakuerings- och biståndsoperationer sedan 2005.

Utrikesministeriet känner inte till att någon av de personer som återvänt till Finland efter hemkomsten skulle ha gjort sig skyldig till brottslig verksamhet.

Vid hemtransporten av de finländska barn som hölls i Al-Hol har charterflyg använts två gånger: för ambulansflyg av barn som hämtades hem utan vårdnadshavare 2019 och för en gemensam operation med Tyskland 2020. I dessa fall har den behöriga myndigheten av säkerhetsskäl ansett att charterflyg är nödvändigt. Alla andra hemtransporter har genomförts med reguljärflyg.

Alla återbetalningsförbindelser som beviljats för att bistå dem som hölls i al-Hol har återbetalats till utrikesministeriet.

Vid hemtransporterna från al-Hol har man i fråga om ansvar och kostnadsfördelning förfarit på exakt samma sätt som i tidigare fall där man varit tvungen att evakuera finska medborgare i kris-situationer. Ett undantag är tsunamin 2004 då staten bekostade evakueringsflygen.

Helsingfors 17.11.2022

Utrikesminister Pekka Haavisto